

## ***İslam Bilim Tarihinden Bir Anekdote***

İslamiyet Arap yarımadasına geldiğinde hiç dinsiz yoktu. Allah'a şirk koşanların da kendine göre bir inancı ve dini pratikleri vardı. Kur'an'ın şu mucizeli ayeti, o günün insanların ihtiyacını ve ne durumda olduklarını çok güzel bir şekilde özetliyor:

***“Sadece ve sadece o Allah'tır ki (yani son derece olağanüstü bir şekilde) hiç okur-yazar olmayanlar içinden ve onlar gibi okur-yazar olmayan bir peygamber diriltti. O Peygamber, o okur-yazar olmayanlara kendisini gönderen Allah'ın belgelerini okuyor ve uygulatıyor (Tilavet). Onları her nevi pislik ve yanlıştan arındırıyor (Tezkiye). Onlara hukuk ve kanunlar öğretiyor (Kitap). Ve onları belirli bir anlayış ve ahlak içinde eğitiyor (Hikmet). Her ne kadar o okur-yazar olmayanlar (ümmiler) bu işlemlerden önce apaçık bir sapıklık içinde idilerse de...”*** (Cuma Suresi, 2)

İlk nesil Sahabeler, bu dört işleme hepsi tabi idiler. Fakat insan mideden ibarettir; ilk basamak olarak. Dolayısıyla o Sahabelerin büyük bir çoğunluğu ziraat ve ticaretle de meşgul idi. Çok az bir grup ise kendilerini bu kutsal dört işleme adanmıştı. Bunlar Hz. Muhammed'in Mescidinin avlusunda yatarlardı. Geçimlerini Hz. Muhammed sağlıyordu. Bunlara Ashab-ı Suffa denilirdi. Suffa avlu demektir. Ashab-ı Suffa sayıları azdı; ama görevleri çok önemli idi. Peygamber bunu bildirmek için, ***İlim Öğrenenlerin mertebesi, ziraat ve ticaret için çalışanların mertebesinden yüz kat daha yüksektir***, diye buyurdu. (Darimi)

Fakat Peygamberin vefatından sonra bu kutsal kuruma yeteri kadar önem verilmedi (1). Ayrıca savaşlar bütün enerjiyi bitiriyordu (2). Ve Sahabe iç savaşıyla tam bir ölüm yaşandı (3): İlim ve bu dört kutsal görev hemen hemen ortadan kalktı. Muaviye işin başına geçince de İslam ganimet toplamaktan ibaret haline geldi. (4) Yani o dört kutsal görev dört atom bombası yemiş gibi oldu. Allah'tan Hz. Ali ve ona yakın on, on beş sahabe, her birisi birer memlekete gidip o dört kutsal görevin suyunun suyunu insanlara aktardılar. Suyunun suyu diyorum. Çünkü Hicri ellili yıllardan itibaren büyük bir karşı devrim olmuştu. Hz. Muhammed'in savaştığı cahiliyet geri gelmişti. Evet İslam akıl ve bilim dini olarak, dinsizlikten ziyade cehalete karşı savaşıyordu. O dört kutsal görevle her şey ancak kırk yılda düzelmişti. Ama Emevi karşı-devrimi bu dörtlü dirilişe son vermişti. Bu değişim numunelerini ancak bir cilt kitapta bitirebiliriz. Fakat konumuz İlim Tarihi olunca size şu numunenin nasıl tersine dönüştüğünü anlatmak yeterli olur, kanaatindeyim. ***Alimin mertebesi, çalışanın mertebesinden yüz derece daha yüksektir.***

*İşte yukarıda değindiğimiz o dört atom bombası Sahabeyi felç edince, Ali'nin Talebeleri ve onların talebeleri olan Mutezile İmamları dil, fen ve özgür düşüncüyü kullandılar. Çoğu yolda kaybolduysa da üç yüz yıl gibi O Muhammedî inkılabı yaşattılar. (Muhakemat,) Fakat yeni bir musibet geldi, O Mutezile İmamları Yunan Felsefesi sayesinde Pozitivist oldular. Hadisçiler ve onların baş temsilcisi olan İbn Hanbel onları Irak'tan sürgün ettirdi., onlar da dağılıp İran'a kaçtılar. Sonra zaman içinde özellikle Moğol istilasıyla yok oldular. İbn Hanbel ve Şafii İmamları, ileri derecede muhaddis olmalarına rağmen onları diğer mutaassıp rivayetçilerden ayıran şey, her ikisinin de kıyası, akli ve içtihadı kabul etmeleridir ve yerine göre hadisleri eleştirmeleridir. Rivayetleri değil de ümmetin pratiklerini esas almalarıdır.*

*Hadisçiler İslam'ın ta başında vardılar. Hz. Muhammed'in hayatını ezberlemişlerdi. Fakat o dört bela ile o kutsal dört görev ölünce: Yani belge ve bilimi bilmeyen, arınmayan, kanun ve hukuk tanımayan, anlayış ve ahlak kütüğü içinde kıvranan bir nesil yetişti. Emevilerin zorlaması ve karşı devrimiyle de binlerce uyduruk hadis daha işin içine karıştı. Mesela Ali'ye karşı Aişe'yi yüceltme rivayetleri, bunların binlercesinden sadece ilginç numuneleridir. Ve zoraki kader rivayetleri 2. bir numuneler yumağıdır.*

*Bu hadisçiler, akli ve o günün bilimi olan felsefeyi reddettikleri gibi İmam Azam gibi kıyası ve içtihadı esas alan, şekilden ziyade işin ruhuna bakan bir zatı da tekfir ediyorlardı. Kendilerini ehl-i ilim adlandırıp, o Emevi rivayet külliyyatını ilim diye kabul ederek başka her şeyi bid'a ve küfür sayıyorlardı. Hz. Muhammed'in ilim tarihine geçecek o sözünü de çarpıtmışlardı: **Ehl-i ilim olan bir muhaddisin derecesi, ehl-i içtihat olan Ebu Hanife'den yüz derece üstündür.***

Evet, Peygamberin o hadisini böyle anlamışlardı. Çünkü başta anlattığımız o dört Kur'anî değer hiçbirinde onlarda yoktu. Peki eğer bu rivayet neden ilk muhaddislerde yok diye sorarsanız, cevap şudur: Çünkü ilk muhaddisler Ebu Hanife'nin içtihadını hiç kabul etmiyordu. Onlara göre içtihat yapmak küfürdü. Fakat son nesil muhaddislerden olan Darimi ve İbn Hanbel ile bu yanlış ve cahilane kanaat kırıldı. Ama hadis ve sünnet varsa, onu rivayet eden bir muhaddis yine de bir fıkıh müçtehidinden yüz kat daha yüce idi.

Evet, İslam ümmetini geri bırakan bu organize hadisçilik cereyanıdır. Bu cereyan o kadar kuvvetli olmuştu ki dört fıkıh mezhebini ve Ehl-i Sünnet kurucuları olan İmam Eş'ari ve İmam Maturidi'yi bile etkilediler. Çok ilginçtir ki bu Ehl-i Sünnet mezhepleri ve İmamları nerede kendi akli metotlarını bırakıp hadisçilerin rivayetini kullanmışlarsa daima yanlışla düşmüşlerdir. Çocuk Evliliği ve Recm Meselesi gibi.

Hemen hatırlatalım ki: Hiçbir Müslüman kendini kandırmasın: Bütün hadisçiler cebri (zoraki kaderi) savunuyorlar, insan iradesini reddediyorlar. Halbuki insan özgürlüğü ve iradesi dışlansa din ve imtihan da biter. Başka dinsizlerin gelip propaganda yapmasına gerek kalmaz. Çünkü asrımız bilim ve iletişim asrıdır, İŞİD ve El-Kaide gibi zakkumları İslamiyet'in başına bela eden bu hadisçilik anlayışını çabuk selekte eder. Nitekim hadisçilerin zoraki kader anlayışlarını kendilerine delil yapan Emeviler kısa bir zaman içinde tarihten silindiler.

Nitekim bunların Allah algısı da müşrikçedir. Allah, eli kolu olan sınırlı bir bedene sahip olup yedinci göğün üstünde, Tahtında oturuyor. Demek Muhaddislerin dini ve bilimsel yanlışlarını saymak için Kütüb-ü Sitte kadar yani altı cilt kitap yazmak gerekir. Çok acıdır ki bilim tarihinde o dört kutsal görevi eşit ağırlık olarak uygulayan tek din İslam dinidir. Diğer dinler aslında İslam iken, çaresizlikten, tarihin zorlamasından o görevlerin birini veya ikisini yapabilmişlerdir. Artık dini, siyasetten, zenginlikten ve seksten ibaret bilen yani o dört görevde bi-behre olan İslamcıların kulakları çınlasın.

İslam fen ve teknoloji numunelerini toplayan Fuad Sezgin Hocanın koleksiyonuna baktığımızda, onların çoğu o anlattığımız ilk üç yüz yılda ve bir kısmı da ilk beş yüz yılda gerçekleşmiş. Ondan sonra Miladi bin yılın (Hicri beş yüz) başında Gazali Felsefeyi yasak edince bütün akli ilimler de beraber gömüldü. Haliyle Selçuklu ve Osmanlı, şanına yakışır bir ilmi birikim yapamadılar. Hulasa İstanbul'un fethi Avrupa için yeni bir çağ açtı; fakat kesinlikle bizim için açmadı. İslam dünyası bugün bile Skolastik bilgiler bataklığındadır. **Evet "İslamiyet üç yüz yıla kadar tam ilerici, beş yüz yıla kadar yarı yarıya ilerici. Geri kalanı mazıdır (gericidir.)" (Muhakemat)**

Bu Muhakemat'ı hafife almayın. Çünkü ta 1911'de İslam dünyasının kayıtsız şartsız fen bilimlerini esas almaları gerekir, diyen ve bunun için üç yüz bilimsel kural getiren bir kitaptır. Fakat ne yazık ki, İman elden gidiyor, Batı fen ve felsefesi, Materyalizm ve Natüralizme dönüştü diyerek bizzat kendi müellifi çoğu yerde o ilmi prensipleri çiğniyor. Belki de kendini mecbur sanıyordu.

**Bu yazının anahtar cümlesi şudur: İslam dininin asıl düşmanı cehalettir. Kimse dış güçlerde ona düşman aramasın. Dış güçler dedikleri ülkeler, çoktan İslam'ı yani bilimi, hukuku, anlayış ve ahlakı almışlardır. Bir tek arınmaları eksik. Onun da en iyisini Hz. İsa yani İncil yapar.**

21.03.2023

**Bahaeddin Sağlam**